

MEMO

Aan : Gemeente Dordrecht, Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
Van : Henk Klapwijk, adviseur gezondheid en milieu, arts medische milieukunde
Datum : 5 mei 2021
Onderwerp : Gezondheidsrisico's bodemvervuiling bij spartelvijver Wantijpark Dordrecht

Situatie

De GGD Zuid-Holland Zuid heeft een adviesvraag ontvangen van de gemeente Dordrecht over een geconstateerde bodemvervuiling op de speellocatie rond de spartelvijver in het Wantijpark in Dordrecht. De spartelvijver wordt vernieuwd en daarbij vindt een sanering plaats van de vervuilde bovengrond op de speellocatie.

Adviesvraag

De gemeente vraagt de GGD om advies over het gezondheidsrisico van de bodemvervuiling nu en in het verleden en of de speellocatie open kan blijven tot de aanvang van de sanering en verbouwing. De GGD formuleert deze vraag als volgt: hoe groot is het risico voor de publieke gezondheid (geweest) van de bodemvervuiling rond de spartelvijver en adviseert de GGD om de locatie vanwege dit risico af te sluiten voor publiek?

Ontvangen informatie

Wij hebben onze advisering gebaseerd op de volgende ontvangen rapporten/ documenten:

- Verkennend bodemonderzoek Spartelvijver te Dordrecht, ANL20-4882 d.d. november 2020
- Nader bodemonderzoek Spartelvijver te Dordrecht, ANL20-5142 d.d. november 2020
- Memo saneringswerkzaamheden Spartelvijver te Dordrecht d.d. 20 januari 2021

Verontreinigingssituatie

De grond op de speellocatie rond de spartelvijver blijkt te zijn verontreinigd met onder andere zware metalen. Er zijn wisselende gehalten lood in bodem aanwezig, hoogst gemeten 410 mg/kg, zie ook hieronder bij beoordeling verontreinigingssituatie.

Er zijn sterk verhoogde gehalten gemeten van zink, hoogst gemeten gehalte 1500 mg/kg, en koper, hoogst gemeten 190 mg/kg, en licht verhoogde gehalten van o.a. cadmium, PCB's en PAK. Ook zijn gehalten PFAS in de grond gemeten hoger dan de toepassingsnormen in het tijdelijk handelingskader, hoogst gemeten gehalte PFOA 11 microgram/kg.

Beoordeling verontreinigingssituatie

Voor het beoordelen van de risico's voor de publieke gezondheid van de bodemvervuiling zijn de gehalten lood in de bodem maatgevend. De gehalten van de overige verontreinigende stoffen zijn (ver) onder de voor elke stof geldende gezondheidskundige grenswaarde.

Ten aanzien van PFAS moet hierbij een kanttekening gemaakt worden. De actueel geldende gezondheidskundige grenswaarden voor enkele PFAS, waaronder PFOA, zullen later dit jaar door het RIVM aangepast worden en naar verwachting fors worden verlaagd. Maar naar verwachting zullen de op deze locatie gemeten PFAS-waarden ook de toekomstige lagere gezondheidskundige risicogrenswaarden voor bodemgebruik 'plaatsen waar kinderen spelen' niet overschrijden.

Voor lood in bodem geldt geen veilige ondergrens wat betreft risico's voor de gezondheid. De GGD-en hanteren voor lood in bodem op kinderspeelplaatsen een indeling in voldoende bodemkwaliteit (< 100 mg/kg), matige bodemkwaliteit (100-390 mg/kg) of onvoldoende bodemkwaliteit (> 390 mg/kg). Bij het nader onderzoek is bij 14 boringen het loodgehalte gemeten in de bovenlaag tot 50 cm diep, dat is de zogenoemde contactlaag. De resultaten waren: 4x voldoende, 9x matige en 1x onvoldoende bodemloodkwaliteit.

Gezondheidsrisico's door bodemverontreiniging met lood kunnen optreden door het binnenkrijgen van verontreinigde grond. Vooral jonge kinderen kunnen deze grond tijdens het spelen binnenkrijgen via hand-mondcontact. De blootstelling van kinderen aan verontreinigende stoffen door spelen op de speellocatie bij de spartelvijver is beperkt. De onverharde bodem van de speelplaats rond de vijver en speeltoestellen is namelijk bedekt met een grasmat, die momenteel grotendeels intact is.

Advies GGD

Uitgaande van de onderzoeksresultaten acht de GGD het risico voor de publieke gezondheid door de geconstateerde bodemverontreiniging zeer beperkt, zeker wanneer de grasmat intact is. Deze risicoschatting geldt ook voor het verleden met de huidige inrichting van de speellocatie.

We hebben gezien dat er momenteel enkele kale plekken zijn in de grasmat, met name bij de zitbank op de speellocatie. Kale plekken vergroten de mogelijkheid tot contact van spelende kinderen met de vervuilde grond en vergroten daarmee het gezondheidsrisico. Ook met enkele kale plekken is het gezondheidsrisico beperkt (geweest), omdat kinderen naar verwachting grotendeels op de bedekte plekken zullen spelen. Als kinderen willen graven is een zandbak aanwezig. Wij gaan ervan uit dat deze gevuld is (geweest) met geschikt ('schoon') speelzand. *De GGD ziet daarom geen aanleiding om te adviseren dat de locatie tot aanvang van de sanering moet worden afgesloten voor het publiek.*

De GGD adviseert om de locatie wel af te sluiten voor publiek tijdens de sanering, zolang de vervuilde grond 'open ligt' en nog niet volledig verwijderd is. Als de aanvang van de werkzaamheden (maanden) lang op zich laat wachten, adviseert de GGD om de kale plek(ken) in de grasmat op de speellocatie te herstellen of anderszins af te dekken.

Voor lood in bodem geldt geen veilige ondergrens wat betreft risico's voor de gezondheid. Daarom is de GGD een voorstander van het aanpakken van deze speellocatie, waar niet overal een voldoende bodemloodkwaliteit aanwezig is. Door de geplande bodemsanering ontstaat er een duurzame situatie die niet afhankelijk is van de kwaliteit van de grasmat.

Tot slot

De GGD ZHZ denkt graag mee met de Omgevingsdienst ZHZ en de gemeente over publiekscommunicatie over de bodemvervuiling en sanering. Vanzelfsprekend is de GGD beschikbaar voor advisering van individuele burgers met vragen over de leefomgeving en gezondheid.